

אולם מה שיש לסעון הוא כי על הממשלה עצמה להחליט בשאלות הגדולות, העקריות ולמסור לזרחה רק הפרטים. והשאלות הגדולות הן: גליל, נגב, ירושלם, עבר הירדן, מחוז בית שאן.

העניין באפשרויות ההתישבות בגליל וחזר לרעיון הסרנספר. אמרתי לו שוב - כמובן שרעיון הסרנספר ביסודו נכון אולם בשים לב לקוצר הזמן ולדחיפות העניינים וחשיבותם ולעמדה המוצהרת של הממשלה יש להתרכז בעניינים העיקריים.

אגב השיחה ראיתי שום עד כמה אפילו ידידים וקרובים אין להם מושג מהמציאות המסובכת של הארץ; הן כדי שיחה ~~ממנה~~ פתח נ.ב. את הרעיון שהמסגה והכשלון העיקרי של המנדט והפקידות שלא דאגו להקנות שפה משותפת ליהודים ולערבים בארץ...

בנעתי מוויכוח זה - מקוצר זמן ומחוסר תקווה להעמידו על רגל אחת העל טיב הסבך היהודי הערבי ועל שאלת הלשון בארץ.

היות ונתברר בינתיים שהוא יהיה הדברן השני (יפתח יאליה, אחריו ידבר קזלם על "חוק וסדר", אחריו - נ.ב. על עיקרי המדיניות; ולבסוף סינקלר על עליה) העירותי לו שעליו לעמוד קודם על כל המנדט להבהיר שלמעשה ביטלה הממשלה את המנדט בעקרה את היסוד המרכזי שעליו עומד כל דבר הבית הלאומי - היותנו בארץ בזכות ולא בחסד, - ז.א. שעליהנו לארץ אין לה גבול אחר מיכולת קליטה כלכלית. ואם כי סינקלר ידבר נגד "המכסימום הפוליטי" עליו לשאול את הממשלה אם הודעותיה על קיום המנדט - שאינו יכל להתפרש רק כשלטון בריטי, אלא כסיוע לבית הלאומי - הוא רציני וממשי או אחיזת עיניים, ולדרוש עליה רחבה בתקופת הביניים.

שני דברים תפס לכל הפחות: דבר הגליל והנגב.

17.2.38

בחמש וחצי אה"ב ראיתי את ארצי סינקלר במשרדו ב"בית". עברתי לבירינת של מסדרונים ופרוזדורים ומדרגות ומעלות וכל מיני מבואים ומוצאים עד שבסוף הגעתי אליו. הוא רק שב מהמשלחת. הממשלה חודיעה לחם שטבב הבטחון בארץ הוטב. הצבא פועל בסרץ, אולם הדעה הנפוצה שכל המרד זהו רק עניין של אפנדים - אין לו שחר. יותר מחמש מאות איש - ממעמד האפנדים עצורים בעכו ובמחנות הסגר, ואף על פי כך המלחמה נמשכת. א.ס. שאלני עד כמה

זה נכון. אמרתי שבלי ספק אין זה ענין רק קבוצה אחת, אולם רוב העם, וביחוד הכפרים
עניים ויבעים ורוצים לחוות ולעבוד במנוחה, אולם מקרי הרצח המרובים בקרב הערבים
גרסם מוכיח ש"המורדים" אין העם כולו אחריהם.

טאלני אם נכון שהצבא פעיל. אמרתי - נכון, אולם באמצעים צבאיים בלבד אין לדכא סירור.
כל זמן שמנהיגי הסירור יכלים לספר לעם שהממשלה נבוכה, מפחדת ונסוגה - השפעתם על
העמים טחנם תהיה. והספר הלבן חיוק את הכנופיות יותר מכמה משלוחי נשק וכסף.

ליחס למדיניותה הודיעה הממשלה, השיבני ס., שהיא עומדת על דעתה שהפתרון היחיד הוא
חלוקה. הועדה תעבד תכנית, אולם הממשלה לא מתחייבת לקבל אותה. ואם תראה צורך תכניס
תבניות. לדעתה אין מוצא אחר ואשר לעליה - אין הממשלה רוצה לשנות את הסטטוס קוו
עד שתהיה תכנית של חלוקה, ואז, אם גם לא תהיה מיד ממשלה יהודית - תגדל העליה לפי
רצון היהודים.

אמרתי לו - פירוש הדבר "גיבוש" הבית הלאומי.

ענה - אני לא מסכים לדעת הממשלה, אבל יש להתחיל בהגיונות לעמדתה. אין היא אומרת
גיבוש - רק באופן זמני, לתקופת המעבר עד שיוחלט על תכנית, אינם רוצים לשנות יחסי
הכוחות. אין זאת אומרת שאנחנו מקבלים דעתה, אבל אין ליחס לממשלה מה שאינה חושבת.
היא גם סוענת שהמצוקה בארץ אינה מאפשרת כל עליהן

אמרתי לו המצוקה בעצמה היא במידה רבה די צמצום העליה. מבחינה פוליטית עלולה עמדת
הממשלה לאמץ את הערבים למעשי השבחה (סבוסג') - למען המשיך את המצב הנוכחי שנוהן
להם את העיקר - הקמת הישוב היהודי.

ס. הסכים שזה נכון והודיע ששלחמם לא תפסק ויוסיפו ללחוץ על הממשלה.

כפי לוריה ואחרים שמעתי אח"כ סיפורו של א' ווגור על המשלחת. היו כארבעים איש -
רבים מאלה שלא היו בישיבת הועד הפרלמנטרי. מצד הממשלה היו: נוויל וי.ו.ג. כחח
ווג' - בדרישת דומיניון פלשתינאי. אחריו דיבר קולט על חוסר בסחון לחלוקה. בקר
דיבר על המנדט - ותיקון תכנית החלוקה: הבטחת הגליל, הנגב, ירושלים והגשמה הטרינספר
בכוח. סינקלר דיבר על העליה.

נוויל אמר: אני רואה שבס אהס אין לכס חכניה ברורה. אחד סוען דומיניון, השני מנדס השלישי חלוקה. א.ג. כאילו חסך בדברי בקר על חשיבות הסרנסמר (?) הרושם של ווג' שאין בדעה הממשלה להמשיך במכסימום הפוליטי לאחר מרס (איני סוסך על החרשמותו של ווג' - כינקלר הוא בלי ספס מסתכל יותר גבון!) שני באי כוח הממשלה הודיעו שהם עומדים על חלוקה כמתרון היחיד. נכון שהטאלות הגדולות (גליל ועוד) חחלים עליה הממשלה, אולם יש צורך שהועדה חברר שאלות פיננסיות ועוד (וגווד סען גבר משלוח ועדה בכלל).

- בערב נפגשתי עם מק-מיכל ב"דינר" של מלדין. ישבתי על ידו ושוחחנו כשעה וחצי - לא על *step*. שאלני הרבה על חולדות חיי ויעצנו לכתוב אבסוביוגרפיה - שחשש מקור אינספרסיה לבני עמי. ככל אנגלי הוא אדיב וידידותי, שלא ככל הפקידים - מבלה פסטוח ורצון להתרועע. בעל הומור, מקשיב למדבר ואוהב לדבר בעצמו.

לאחר הועידה נאס קצרות - כמובן לא- *step*. לא היה אף פעם בארץ - ויצטרך קודם כל ללמוד.

(יגיע לארץ ב-3 למרס.)

בנסווים ישב ראש, וסקר פחה ב"וויכוח". א"י מבחינת הערכים אנושיים עולמיים - וכבחינת אינסרטי האימפריה. המסקנה - יש לסמוך רק על מפעל היהודים ויצירתם, הערבים מהוסרי ערך ומשענת מח רצוף.

קול. קולוויל התרעם על שמאשימים את חפקידות. באנגלית ממשלה דומוקרטית, ואס יש ברוכה מבוכה זוהי מבוכה העס האנגלי. אנשים פשוטים שואלים אותו מה לעשות ואיך להתיחס לרוב היהודי האנגלי. הם רואים ניגוד בין שהי זכיות. העס האנגלי אינו אוהב להשיב מסרה טובה באמצעים מגונים. קשה לאיש האנגלי להסכים למפעל יפה שלשם ביצועו יש לעשות אמילו עול חלקי. האנגלי יש לו אהדה ~~א~~ ל- , וכך הם רואים את הערבי בארץ. על העס היהודי לוותר על חלק מדרישותיו ולהגיע לידי הסכם עם הערבים. סטיין ציין שהי הברירות: קיום המנדט, שעלול להפוך את כל הארץ ליהודית בעיקרה, בזירה מיעוט על היהודים. לא יחכן שהעס האנגלי ישלים עם בגידה כזו, ולכן אינו רואה בוצא אחר אלא חלוקה.

אברמסון לימד אף הוא זכות על המקידים: אין המקידים צד אלא עושים כל אחד עבודתו בחלקתו. הוא היה מושל הדרום. שם רוב הישוב הערבי. כל כפר ערבי חבץ פמנו איזו עזרה כשהוא ובמידת יכולתו ניסח לעשות. וזה גם בצמון. יש הרבה יהודים - אבל אלה עשו בעצמם את עבודתם ולא נזקקו לעזרת הממשלה...

נוכח גם מוסה חוסייני - וביקש להפגש אהי.

לונדון, 18.2.38

למרכז המפלגה -

ח.י.,

מבנקובר קיבלתי דרישה לשוב לארץ לועידת המפלגה שרוצים לקרוא בתחילת מרס. אחזור בקצרה על הקושי שאני רואה בנסיעה עכשיו מלונדון.

א) במשך החודש הפול ההכרעה בשאלת העליה.

ב) ויצמן הגיע הנח אחמול, ומחר תהיה ישיבת ההנהלה. מפני משה מדעו מהו המצב ומהי המלחמה העומדת לפנינו. ויצמן בעצמו אומר שיצא מכאן ב-5 למרס. לדעתי דבר זה לא יתכן. אם יעשה זאת - יקח על עצמו אחריות כבדה, אם לא להשתמש כמלים יותר חריפות ויותר אפתיות.

אנו משלמים עכשיו ביוקר רב את העזיבה (שנעשתה אמנם בסיבה מספקת בשעתה, שנחבדה) ואיני יודע מה נשלט אם גם בשבועות אלה לא נקשה את כל האפשר לבני-חמחה לעשות.

ג) יש צורך פנימי חמור של ההנועה לכנס את הועדה פועל, לא יאוחר מבאמצע מרס, ודווקא בלונדון, כמובן הדבר לא יעשה אם ויצמן לא ישאר כאן.

ד) ג'וזף דורש - לדעתי בצדק - שנזמין את ווייז לבוא ללונדון.

ה) בשנים-שלושת השבועות האחרונים החלה איזו פעולה, לא לגמרי בלי סיכויים: ולדעתי אין להפסיקה באמצע ואין להזניחה.

ו) אם כי בשאלת המדינה אני חמים דעה עם ויצמן, וסומך על תקיפותו יותר מאשר בכל ענין ציוני אחר, איני יודע בכל זאת אילו מצבים, מסיבות, השפעות, קשיים וכאלות יופיעו בכשך הימים - ומסופקני אם זו תהיה ממידת האחריות השלמה להשאיר את ויצמן לבדו -